

Studiereis K.H. Sint-Fiacre

BEKOORLIJKE BRITSE TUINEN

Naar aanleiding van het lustrum van 125 jaar K.H. Sint-Fiacre organiseerde deze West-Vlaamse beroepsvereniging voor sierteelt en tuinaanleg tussen 19 en 21 juli een studiereis naar Groot-Brittannië. Daarbij werden een aantal iconen van de Britse tuin- en landschapsarchitectuur bezocht. Naast de tuinen van Wisley werd een bezoek gebracht aan Blenheim castle, Hidcote Manor en Oxford.

De leden K.H. Sint-Fiacre bij Blenheim Castle

Wat is er bijzonder aan de Britse tuinen?

Iedere tuinliefhebber is in volle bewondering voor de vele 'British gardens'. Het zijn dan ook vooral de kwaliteit en de diversiteit aan tuinplanten en -stijlen, gedragen door een maritiem en vochtig klimaat, die aan de basis liggen van het succes van deze Britse tuinenpracht. De typische klimaatomstandigheden laten dus toe dat er op het Britse eiland een enorm grote diversiteit van planten optimaal kan groeien. Exoten zijn dan ook niet zeldzaam in deze tuinen. Ook het feit dat men in de kolonies van het Britse Koninkrijk makkelijk in contact kwam met speciale en vreemde planten, droeg bij tot die diversiteit. De rijke botanische tuinen en arboreta zijn daar nog rechtstreekse getuigen van. Tuinieren is bovendien een geliefde nationale hobby in het Verenigd Koninkrijk. Vooral het scheren en vormen van hagen, de typische topiary of groene sculpturen, is een hobby van de doorsnee Engelsman.

Alle tuinen, van de grote landschapsparken tot de kleine cotta-geuntjes, hebben hun eigen verhaal waarin vooral adel, maar ook geestelijken, boeren en burgers een belangrijke rol spelen. Sommige tuineigenaars erfden de tuin van hun voorouders die er al generaties lang woonden. In deze tuinen vindt de tuinliefhebber een stukje sierteeltgeschiedenis. Maar veel van deze tuinen en landgoederen werden overgenomen door de National Trust en konden zo overleven. Deze National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty, is een charitatieve instelling opgericht in 1895, met als doelstelling het behoud van belangrijke historische buitenplaatsen in Engeland, Wales en Noord-Ierland. In Schotland bestaat een gelijkaardige maatschappij, namelijk de National Trust for Scotland. De National Trust is volkomen onafhankelijk van de overheid. Het inkomen bestaat uit entreegelden, abonnementen van de 3½ miljoen leden, donaties en legaten en de winst van commerciële nevenactiviteiten. Het dagelijks werk is grotendeels in handen van meer dan 42.000 leden en vrijwilligers. De instelling heeft bezittingen op letterlijk duizenden locaties, zoals 350 historische huizen, tuinen, fabrieken en molens, waar ze jaarlijks 14 miljoen betalende bezoekers ontvangt. Deze respectabele trust beheert bossen, moerassen, meren, eilanden, stranden, akkers en weiden evenals archeologisch erfgoed. De totale oppervlakte van het onroerend goed van de National Trust bedraagt 2.520 km², dat is bijna 1,5% van

Wisley: Vaste planten border aan het nieuwe serrencomplex naar ontwerp van Piet Oudolf

Engeland, Wales en Noord-Ierland samen.

Halverwege de 20ste eeuw werd het voor vele eigenaars van landhuizen en landgoederen financieel moeilijk om hun gebouwen en tuinen verder optimaal in stand te houden. Veel van deze merkwaardige eigendommen werden voor het nageslacht geconsolideerd door de National Trust. Het is een ideaal voorbeeld van een private organisatie die de overheid helpt in het behoud van belangrijke historisch gebouwen, parken en tuinen. Daarnaast zijn er sterke private tuinbouworganisaties, zoals de Royal Horticultural Society, die eveneens meehelpten aan de groei en bloei van het tuinimago van Groot-Brittannië. In Vlaanderen missen we dergelijke financiële en organisatorische structuren en mogelijkheden vanuit private groeperingen en verenigingen.

Wisley Garden: hovenierskunst op zijn best

• De missie van de Royal Horticultural Society

Wisley Garden (97 ha) ligt ten zuiden van Londen en is dé tuin van de Royal Horticultural Society (RHS). Hier wordt hovenierskunst bedreven volgens het boekje. Het is een ideale plek voor het bewonderen en bestuderen van tuinplanten en tuintechnieken. Deze tuin is dan ook zeer bekend bij tuin- en plantenliefhebbers, niet allen in het Verenigd Koninkrijk maar ook tot ver er buiten. Wisley is uitgegroeid tot een van de belangrijkste wetenschappelijke tuinbouwcentra van de RHS met eigen labo's, proefvelden en vakbibliotheken. We zien in deze druk bezochte tuin heel wat model- en proeftuinen waar diverse nieuwere tuinplanten uitgetest en vergeleken worden. In de gezaghebbende publicaties en magazines van de RHS wordt daarover gerapporteerd. Deze tuin- en plantenmaatschappij, opgericht in 1804, investeert dan ook massaal in deze sector en is ook eigenaar van diverse parken en toontuinen. Wisley bezit een uitgebreide plantenverzamelingen (arboretum, pinetum, een bergweide, rotstuijn, veel rhodo's en harde azalea naast serres, fruit- en moestuinen en proefvelden) met oude maar ook met de allernieuwste plantensoorten en -variëteiten. The 'place to be' voor iedere bloemenkweker, tuinontwerper of tuinaannemer.

• Historische ecotuin

Boeiend aan Wisley is het grote sortiment gepresenteerd in de diverse habitats. We zien er ook oude merkwaardige en zeldzame exemplaren van heesters en bomen die er ruim konden uitgroeien. Het park was in 1903 een geschenk aan de hofbouwmaatschappij vanwege Sir Thomas Hanbury. Veel planten zijn

Wisley: klassieke vaste plantenborders

Wisley: Proeftuinen met o.a. Clematissoorten en -variëteiten

echter heel wat ouder. Nieuwe delen werden toegevoegd aan het oorspronkelijke park volgens de trends en stijl van de tijd zoals het pinetum (1907) en de rotstuijn (1911 en gerenoveerd in 2004). De bekende Britse tuinarchitecten Sir Geoffrey Jellicoe en Lanning Roper realiseerden in de jaren '60 de formele waterpartij en ommuurde tuinen voor het hoofdgebouw, uitgewerkt met passende sierplanten. Zo evolueerde de tuin tot een botanisch park met een prachtige plantencollectie en met ontelbare model- en proeftuinen. Relatief nieuw zijn de imposante serres (2007) die vooral educatief opgevat zijn.

De borders die naar de kassen leiden en langs de vijverpartij, tonen een spectaculaire beplanting van 150 m lang en 11 m breed. Ze werden ontworpen door de Nederlandse tuinontwerper Piet Oudolf. Meer dan 16.000 vaste planten en grassen werden gebruikt voor de aanleg van deze bloemenweide. Vaste planten waren steeds overvloedig aanwezig in Wisley, in alle mogelijke combinaties. Ook klassieke Engelse country borders, opgebouwd volgens de plantschema's van tuinarchitecte Gertrude Jekyll, zijn er te zien. Opvallend is de hedendaagse ecologische aanpak bij het beheer en de aanleg van bepaalde zones en borders. We zien meer dan voorheen dat de formele hagen, die de architectuur van de tuinen bepalen, minder frequent gesnoeid worden.

Blenheim Castle en Gardens: magische romantiek

• Een locatie met nationale geschiedenis

Blenheim is al generaties lang het thuisfront van de krijgsheren en hertogen van Marlborough. Ook Sir Winston Churchill was lid van de familie. Blenheim is een historisch paleis met aangepaste

Blenheim: Formele Watertuin bij het kasteel naar ontwerp van landschapsarchitect A. Duchêne

Blenheim: Eeuwenoude monumentale bomen in arboretum bij het rosarium

tuinen die gesticht werd in 1705. We zien hier dan ook vooral een landschapspark met een oppervlakte van 800 ha met bijhorend meer, rivier, een waterval, romantische bruggen en obelisk

als tuinfollies. Maar ook uitgestrekte landerijen en bossen vormen het landschap rond het paleis. Naast het prachtige barokke gebouw is er een Italiaanse tuin, een watertuin met terrassen, een geheime tuin, een avonturenspeeltuin, een doolhof, een rozentuin, een vlindertuin, een arboretum, telkens met prachtige vergezichten op het omringende landschap van de Cotswolds. Unieke eeuwenoude solitaire bomen of imposante bomengroepen maken van de plek een uniek geheel. Heel wat gekende architecten en tuin- en landschapsarchitecten waren hier aan het werk: Vanbrugh, Bridgeman, Wise, 'Capability' Brown en in de 19de eeuw transformeerde de Franse landschapsarchitect Achilles Duchêne de terrasvormige watertuinen rond het kasteelgebouw.

Een mooie collectie tuinbeelden, -vasen, -fonteinen en siermet-selwerk zijn verwerkt in de tuinen. Leuke topiary is te zien in de Italiaanse tuin. In Blenheim ontmoeten de formele en landschappelijke tuinkunst elkaar op een magistrale en magische manier. ● (vervolgt)

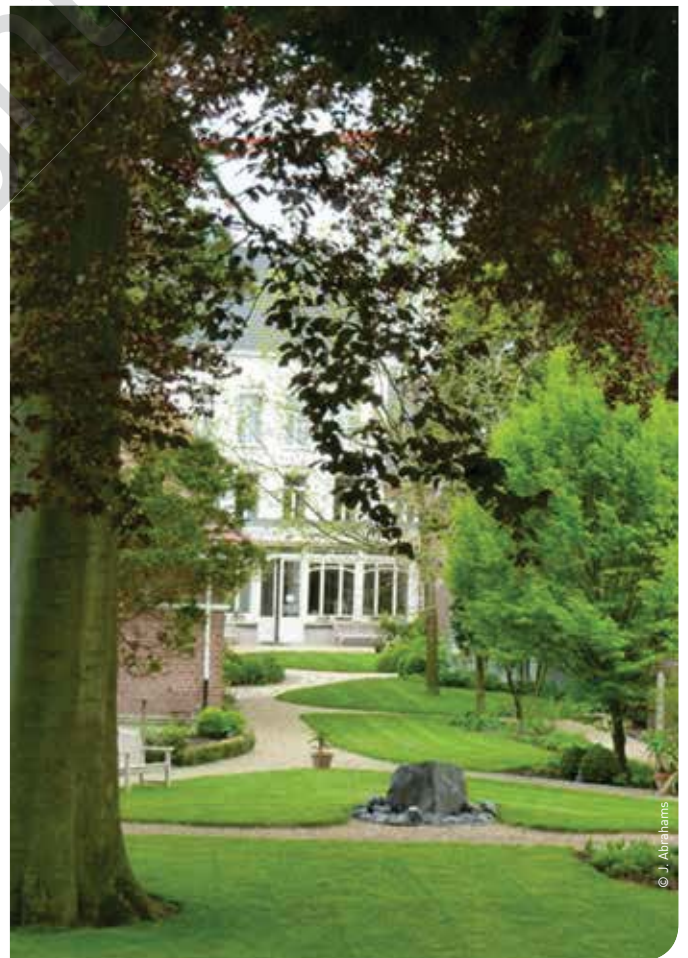
> **Dirk Vandromme**, tekst en foto's

TUIN VAN HET 100-JARIGE TALBOT HOUSE IN POPERINGE BEKROOND

Dit jaar werd de restauratie van de tuin van Talbot House in Poperinge bekroond met de 'Prijs voor historische tuinen Hans Vredeman de Vries' (*) ter waarde van 6.000 €. De prijs gaat meer bepaald naar de uitgevoerde restauratiewerken in het achterste deel van de tuin die in ere werd hersteld.

Naar aanleiding van de 100ste verjaardag van Talbot House werd het huis en de tuin gerestaureerd met de hulp van de Commonwealth War Graves Commission. Het voorste deel van de tuin werd reeds eerder gerestaureerd in 2004. In 2013 werd het restauratieproject voor het achterste deel van de tuin eveneens afgerond. Het uitgangspunt voor de werken gaat terug op de visie van Major Paul Slessor, die als drijvende kracht achter de aankoop en de herinrichting van het huis in 1929, ook zijn aandacht toespitste op de tuin en daarbij het advies inwon van enkele tuinders van de Imperial War Graves Commission die regelmatig in Talbot House over de vloer kwamen. Hierbij werd teruggerepen naar de 'historische' lay-out van de tuin tijdens W.O. I. die toen diende als rust- en ontmoetingsplaats. De soldaten konden er vanaf 1915 terecht voor een zeldzaam moment van rust en ontspanning. Vandaag is het nog steeds, net als toen, een vredige halte langs het parcours van de 'Grote Oorlog' in de Westhoek. Dankzij de werken werd het vroegere tuinpadencircuit, met sierlijke boogvormige afboording en natuurlijke bestrating, in ere hersteld. De oude bomen blijven centraal staan in de open ruimte en ook voor de beplanting werd teruggerepen naar de plannen van 1930.

Met de bekroning van dit project wil het Fonds ook aangeven dat uitgevoerde restauraties eveneens in aanmerking kunnen komen voor de Prijs. ●

(*) De Hans Vredeman de Vriesprijs bekroont jaarlijks een persoon, groep of vereniging die verdienstelijk werk hebben verricht voor historische tuinen. De prijs wordt enkel uitgereikt aan concrete projecten voor punctuele ingrepen in Vlaanderen. Hierbij wordt de erfgoedwaarde van het project benadrukt. In 2013 steunde de Stichting 2.000 organisaties en individuen voor een totaalbedrag van 28 miljoen euro.